

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-száma 15. ára 10 fillér. Telefon-száma 15.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszörű közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Megjegyzések.

A sepsiszentgyörgy-földvári vasut kérdéséhez.

A székelységet mindketten, sőt többet mondok, mindnyájan akarjuk erősíteni. S hogy a helyes közgazdasági felfogás ennek lényeges föltétele: azt aláírom. Tehát ebben mégis egyetértünk. De a többi állításai ellen és különösen a sepsiszentgyörgy-földvári vasut kiépítése ellen, tiltakozom a székelység érdekében. Mielőtt e terv ellen érveimet kifejténém, egy kis bölcselkedést engedek meg magamnak. Hazánkban szokássá vált mindent az államtól várni, minden alkalommal az államtól kérni, amit ad azt zsebre vágni, magunknak pedig semmit se tenni. Emellett azonban meg van az a jogos követelésünk, hogy az adókat ne emelje a kormány, mert azok már eléggé emelve vannak. Azt kérдем, honnan vegyen az állam mindenre pénzt, ha bevételi forrásai nem nőnek?

Már most azt csak nem hiszi senki, tán maga dr. L. F. se, hogy az a sztgyörgy-földvári vonat olyan hasznos befektetés lenne, vagy azzá válhatnék, amely eléggé kamatoznék.

Hogy erdélyi vasuti hálózatunk nem jó sem közgazdasági, sem pedig nemzeti-ségi szempontból, ahhoz kétség sem fér s hogy éppen most, amidőn újból pénzt — nagy összeget akar az állam vasutakba fektetni, volna ideje ezen javítani — az elnem vitatható. De erre nem ilyen nyomoruságos eszközök valók, mint az említett

vasut kiépítése, hanem egészen mások; nagy, jelentőségteljes eszméket megvalósítani hivatott eszközök. Ilyent eddig csak egyet láttam s ez a Borszéký-féle terv. Aki egy pillantást vet a Borszéký-féle mappára és némileg ösmeri a magyarság elhelyezkedési viszonyait, annak lelki szemei előtt az a térkép megelevenedik, regélni kezd, az ezeregyéji legszebb álomnál is szebb: egy jövendő, nagy Magyarországról. Ha valami lehetősége még van annak, hogy Erdély magyarsága megerősítessék, agresszív társadalmi politikára képesítessék: ez más nem lehet, mint a helyes vasut-építés. Mert a vasut, mint hatalmas közgazdasági szivattyu, lassanként magához szívja az erőt, ahol pedig erő van, ott a hatalom.

Nem akarok a jelenlegi vasuti hálózatunk szerencsétlenségeiről beszélni, mert arról már elég szó esett, sőt a kellőnél is több. Csak azt akarom még megjegyezni, hogy a Borszéký-féle terv szerint építendő vasutak, amellyel a magyarországi közlekedést, életet, erőt, hatalmat adó tulajdonságait magyarok által lakott vidékeken érvényesítené. Az ilyen tervre érdemes áldozatot is hozni, mert az ilyen nagy koncepcióju alkotások, még ha pénzbe kerülnének, akkor is keresztül viendők. Mert kérem, hogy legyen egy vasutunk Kolozsvárról, Marosvásárhely—Székelyudvarhely—Sepsiszentgyörgyön át Constanciaig; hogy legyen egy vasutunk Balázsfalvától Sóvárád—Gyergyón keresztül Odesszáig s hogy kiépüljön a székelyudvarhely—csikszeredai

vonat: ez azt hiszem mindenki előtt, aki hazájának egyetemes érdekét szem előtt tartja, — kívánatos, sőt parancsot is érkeztető szükség.

Csak azt sajnálom, hogy a helyi érdekek nyomása alatt, avagy nem tudom micsoda befolyás által vezéreltetve, azt mondja dr. L. F.: »Remélnünk sem lehet, hogy egy emberöltő alatt is kelet és nyugat közt a legtermészetesebb kapcsolat Kolozsváron, a Mezőségen, M. Vásárhelyen, Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön és az ojtózi-szoroson át, mint a Fekete-tengerhez vezető fővonal kiépüljön. A székely vasutak kiépítésénél tehát továbbra is alkalmazkodni kell a rosszul kiépített erdélyrészi fővonalhoz«.

Ha ennyire lemondunk mindenről és lemondásunkat nyíltan hirdetjük, ahelyett, hogy a sarkunkra állanánk és egyesült erővel az egyedül jó és hasznosért küzdenénk, hogy kitartó küzdelmünket végre is siker koronázza: ugy nem csodálom, ha ügyünk semmit sem halad előre. Hiszem, hogy még magunk sem ismerjük szükségünket, illetve az azokból kivezető eszközöket, bizonyítja a dr. L. F. által irt füzet. Mert ez az előbb idézett resignálásból egyszerre a legmesszebb menő optimismussal a sepsiszentgyörgy-földvári vasutat jelöli meg olyannak, mint amely hivatva volna a székelyeket megmenteni, közgazdaságilag talpra állítani, Sepsiszentgyörgy városát pedig hatalmas viruló központtá tenni; fölszabadítván azt Brassó közgazdasági nyomása alól. Kereken tagadom, hogy a többi szé-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

Etéd község története.

Az „Ifjusági Egyesület“ megbízásából írta:
tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(4-ik folytatás.)

A sok háboruszkodás alatt megtizedelt lakosság közé becsap a dőghalál s „udvarhely és maros-zékét pusztítja, ugy, hogy sok falukat lakosoktól megüresít.“ (Székely Oklevéltár VII. 27 l.) A lakosság teljes kifosztásához, tönkre tevéséhez, elkeserítéséhez hozzájárul még a katonák elszállásolása és ellátásának nyomasztó terhe is. Mily borzasztó sokba kerül az elsanyargatott népnek ez, hisz csak egy közkatonának egy hónapra 2 véka buza, lova számára pedig harmadfél köből zab (köblét öt vékával számítva) s egy szekér széna jár, de még nagyobb teher volt, a midőn a gazdának kellett kocsittal is ellátni a katonát, mert azok rendszerint semmivel megelégedve nem voltak, hanem jogtalanul tovább sarcolták a népet s oly nagy szabadságuk volt, hogy az embereket saját szolgálatukra hajtották. Hiába tiltották meg a visszaéléseket, azok mégis napirenden voltak. (Udvarhelym. tört. 410. old.) Ilyen viszonyok voltak a Székelyföldön 1702-ben.

1703. szeptember 25-én a gubernium azt rendeli Pekry Lőrincnek, a szék főkapitányának, hogy „Udvarhelyszékből jó fegyveres, paripás, egész vitézlő (primor?) rendből 330 lovas minél előbb felüljön s ki-ki Maros-Vásárhelyre jöjjön.“

Titokban válogatták ki ezeket s tisztjeik Ugron Tamás, Pálffy Zsigmond és Kádár Mihály voltak. A székelyeknek azonban sehog sem tetszett a labancokodás, a kiktől amugy is annyi igazságtalanságot kellett eltűrniök, s aki csak tehette bármi uton kihuzta magát alóla, sokan még lovukat is eladták, csak hogy a németnek szolgálni ne kelljen. S így történt, hogy Rákóczi zászlói alatt sokkal több székely küzdött, mint a labancoknál, s nem lehet csodálni, hogy 1703. december 21-én Balázsfalvánál, a gr. Pekry Lőrincsel levő udvarhelyszékiek könnyen elfogatták magukat és azonnal fel is esküdtek kurucnak Rákóczi zászlói alá. Így tettek a többi székely székek is. Ezeket azért kellett felemlítenem, mert Pekry kurucjai is ott voltak 1704. elején a szerencsétlen holdvilági ütközetben, a hol annyi etédi elesett, akik bizonyára az ő csapatában ontották véréket a szabadságért.

Lelkesültségük, elkeseredettségük mellett bizonyára nem kis befolyással volt arra, hogy kurucokká lettek a félelem tőlük és a labanc iránti gyűlölet is. Hisz midőn látták a székelyek, hogy a szent ügy elveszett és az udvarhelyszékiek feleltek a „császár“ hűségére, ennek dacára 1707. nov. 16-án Udvarhelyszékre, katonaság élelmezésére 5000 köből buzát, 6000 köből zabot és 300 szekér széna adót vetnek ki, (Udvarhelym. tört. 427. old.) s midezén terhekből is kijut Etédnek is bőven.

1709. november 8-án kérelmeznek is az etédiek, hogy mivel a sok terhet nem bírják, könynyítsenek a katonai porció beszolgáltatásán, de azt a választ kapták, hogy csak szolgáltatassák be,

mert különben megbüntetik. (Etéd község levéltára.) Hogy mennyi lehetett, elgondolhatjuk abból, hogy 1802. nov. 1-től, 1803. április 31-ig 682 kenyér, 1860 porció zab és 1860 porció szénát kellett beszállítani Parajdra. Hát még hozzá számítva a községnek más terheit, a mely 1372 Rf. 8 krt tett ki. (Etéd község levéltára. Községi számadások.)

De az elszállásolt katonaság, amely nem a mi vérünkéből való vér, mit sem törődik ezzel, a mit igen hathatósan bizonyít Király Mihály panasza a szék tisztjeihez 1746-ban, aki azt írja, hogy V. Kollenelly ur a tisztjeivel kiüzte a házából s neki házat kellett fogadnia, csűrít, pajtáját saját lovainak foglalta le, szalmáját a lovai alá hordatta, „ugy hogy 30 kalangyából alig marada öt“, fáját elégette, s még azt sem engedte meg, hogy magának a saját udvarán csűrít építsen, mert zavarja a kopácsolás. (Eredeti panasz a község levéltárában.)

Igy sarcolták a szegény népet, melyet a pestis is annyira megtizedelt, hogy Cserei szerint 1710—1712-ig 100,000 ember esett áldozatul. (Cserei hist. 474 l.)

Alig heverte ki azonban ezen borzasztó csapásokat a nép, 1717-ben újra beköszöntött a pestis, karonfogva szárazsággal és ezeknek következményével az éhínséggel, s az ezekkel járó pusztulás, annyira, hogy Erdély lakóinak felét majdnem kiirtották. A szárazság oly borzasztó volt, hogy 1717. pünkösdtől 1718. szeptemberéig egy csepp eső sem esett, patakok, tavak száradtak s a hőség oly rettenetes volt, b

kelyföldi lakosoknak, kivéven magát Sepsiszentgyörgyöt ezen vasut kiépítésével valami közgazdasági hasznot okoznánk még magának Háromszéknek sem, mert a meglévő vasutja államosítása által a háromszéki népnek a vasuttal szemben támasztott minden követelményei ki lesznek elégítve; luxus vasut építésére pedig nem vagyunk elég gazdagok.

Kereken tagadom továbbá, hogy akár Sepsiszentgyörgyöt, akár Háromszéknek többi részét Brassó gazdaságilag nyomta, avagy elnyomta és hogy Szentgyörgy ezen nyomás miatt nem fejlődhetett. Szentgyörgy nem fejlődött nagy várossá, mert fejlődésének alapföltétei hiányoznak. Brassó, Szeben ma is csak ott vannak, ahol ez előtt 30 évvel állottak, sőt még hátrább, mert iparukat — fejlődésüknek egyetlen föltételét, a román vámháboru gyökerében támadta meg és csak most kezdik a szívós, értelmes szászok a villamos erő segítségével némileg ezen csapást kiheverni.

Ez a gazdasági nyomás vetette vissza egész Háromszékmegyét is, mert igen élénk pénzforgalom volt ottan a vámháboru előtt, de erősen megcsappant azóta, az igények pedig nem fogytak, sőt Brassó, mint eddig, úgy ezután is ellátja Háromszéknek gabonájáért pénzzel, tehát csak előnyére volt és van, nem pedig gazdasági hátrányára. Ugyanilyen értékű, sőt még kevésbé nyomós az az indoka dr. L. F.-nek, hogy az ország kapujánál magyar városra van szükség, ergo kiépítendő a nevezett vasut.

Mint már említettem a meglévő vasutvonal államosítására szükség van a sok közlekedési anomáliának és mizeriának megszüntetése végett. Ez mint üzlet is ki fogja magát fizetni, mert nincs az országnak ehhez hasonló nagyságban egyenlő jövedelmezt hajtó vonala. Ez a szép jövedelmezőség pedig állami kezelés mellett is megmarad.

Ne lovagoljunk tehát a helyi érdekek

fenyőfa meggyult és lánggal égett. Termés semmi sem lett. Ha volt is valahol valami, 13 kalongya buza alig adott egy vékát. És e szükségnek nyomában járt a borzasztó állapot, hogy a nép fát, makkot, dögöt rágott, sőt Osdolán még a holttestek evése is előfordult, midőn már a döglött kutyák husából is kifogytak. (Udvarhelymege tört. 450—452. l.) Sokan pedig, hogy az éhhalál kínjait elkerüljék, vagy hogy családjuknak legyen mit egyenek, magukat felakasztották.

S a szegény sokat szenvedett nép türte és fizette a lelketlenül ujjában és ujjában kirótt adót, s midőn elhangzott a királyi szó a hü magyarokhoz, hogy mentsek meg a trónt, ujra feyverben látjuk a székelységet s vele Udvarhelyszéket „Bözöd, Etéd, Bögöz kerületéből 1758-ban a hétéves háboruban harcera készen volt 147 nemes, felszerelés pedig: ló 115, kard 91, flinta 97, pisztoly 84 pár és 4 egyes“, (udvarhelymegei levéltári összeírás), s parancsnokok lettek: Kovács Imre, Gálffy Mihály és tarcsafalvi Pálffy Pál.

Mig a székelly nép ontotta vérét, harcibabéraihoz ujjabakat fűzött s a világ csodájára három hatalmas birodalommal szemben megmentik a trónt, addig idehaza meg akarják fosztani kiváltságaiktól s a hajdani dicső székelly nemzetből egyszerű határőröket akarnak csinálni. De akadtak, akik hivatkozva ősi jogainkra, még merik tagadni, ezeket mint összeesküvőket fogják el és börtönözik be. Így járt Simon István is Atyhában. Azért neveztes ez Etéd történetében, mert innen indult Simon elfogatására 1763. július 26-án 30 közlegény és egy hadnagy, aki elég alávaló volt a barátság álarcá alatt bejutni Simonhoz s vadászatra csalva, az erdőben elrejtett katonáival elfogatni s Szebenbe vinni, ahol bár semmit rábizonyítani nem tudtak, mégis 5 évi börtönre ítélték. Másik társát Borsai Nagy Istvánt Udvarhelyszék alkirálybíróját pedig, állítólag börtönében megfojtatták. Ez volt a jutalmuk önfeláldozó hűbirtokosainakért.

(Folyt. köv.)

vesszőparipáján, hanem igaz meggyőződéssel munkáljunk egyesült erővel hazánk jövőjén! Ezen jövőt megalapítani vannak hivatva a Borszékely-féle vasuti tervezetek, mert ezek a nagy magyar Alföldet közvetlen összeköttetésbe hozzák a székellységgel, a Székellyföldön át a kelettel. Hogy akkor az említett Borszékely féle vonalak igazán fővonalakká válnának, amelyek jótékony hatása a magyarságra kimaradhatatlan — ezt elvitatni nem lehet. Ez és csak ez a vasutépítés adja meg a magyar hegemonia szempontjából a kívánt eredményt. Ez lesz a helyes vasuti politika. Ilyen és nem partikuláris kell nekünk; ennek előmozdítását, ennek keresztülvitelét ajánlom minden hazafi figyelmébe. Csak ez lesz képes népünket az anyagi romlás örvényéből kiragadni.

Erdélyben a magyar és szász együtt nem teszi ki felét az oláhok létszámának, tehát körülbelül az össznépeesség egy ötöde a magyar. Ebből is a legjelentékenyebb kontingens a székelly, a helytelen vasuti vonalak átka alatt nyögve, csak teng-leng. Most volna alkalom a törvényhozás jóvoltából az ezen nyomoruságos állapotból való kiszabadulásra. Nézetem szerint most minden particuláris érdeket, minden széthuzó törekvést el kellene némitson az egyetemes magyar érdek, össze kellene fognunk, hogy érdemest alhothassunk. De elhamarkodni ezen ügyet nem szabad, mert a modern élet fokozódó igényei az állam gépezetétől is fokozott kiadásokat követelnek, úgy hogy egy emberöltőn, sőt kettőn se jut pénz a Székellyföldre, ennek megerősítése nélkül pedig Erdély a magyarság részére elveszettnek mondható!

Tehát fontoljuk meg hová tesszük azt a pénzt. Ne ez, vagy az a vidék; ne ez, vagy az a város. Speciális érdekei dominálnak e kérdés eldöntésénél, hanem az ország egyetemes, nagy érdekei. S ha ezen szempontból bíráljuk a székelly vasutak ügyét, úgy nyugodtan mondhatjuk: győzzön a jobb, vagyis a Borszékely-féle terv!!

A rendezett tanácsu városok szervezkedése. Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestülete e hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy az ország összes r. t. városait akcióba szólítja szervezkedés és szövetkezés végett, hogy így egyesülve, érvényt szerezzenek a városok jogos kivánságainak s a mai tarthatatlan helyzetükön könnyítsenek. A r. t. városok közönségéhez intézett átiratuk a következőleg hangzik:

Már régóta érezzük hátrányát annak, hogy a városok között nincs semmi összekötő kapocs, nincs meg az a közös szerv, a mely előtt feltárnánk bajainkat, kivánságainkat, a mely elkészítené a talajt az egyöntetű eljárásra, a mely felvilágosítással, utbaigazítással szolgálna nagy, fontos közművek létesítésénél, a mely irányítaná az összes városokat törekvéseikben. Mindenki szervezkedik, igyekezik kivívni és biztosítani azt a jogot, a mely megilleti, csak mi, r. t. városok vagyunk azok, a melyek némán, egymásra hagyatva viseljük sorsunkat. Ha megmozdulna hazánk 107 r. t. városa s egymást megértve tömörülne, kiküldöttjei útján megbeszelné mindazon módozatokat és eszközöket, a melyek bajainak orvoslására, céljainak elérésére szükségesek, akkor olyan imponálóan léphetne fel kivánságaival, hogy azok teljesítése elől többé az illetékes faktoroknak elzárkózni nem lehetne. Az iránt keressük meg tehát a t. társhatóságot, méltóztatásuk határozatilag kimondani, hogy mindazon bajok feltárása végett, a melyben a r. t. városok jelenleg sinylődnek s az orvoslás módjának megállapítása végett, szükségesnek látja, hogy az ország összes r. t. városai közös akcióra szövetkezzenek. Méltóztatásuk továbbá elhatározni, hogy a polgármesterét (vagy helyettesét) a f. évi május hó első felében Budapesten tartandó előkészítő értekezletre kiküldi, hogy az ország többi r. t. városainak törvényes képviselőivel a városok kívánalmait összefoglalják, s a városok szövetségét megalakítsák. Hozandó határozatát f. hó végéig sziveskedjék velünk kö-

zolni. Kelt Zalaegerszegen, Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestületének 1904. április hó 7-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Jelentés,

a székellyudvarhelyi ipari munkások képzésére alakult bizottság 1903—904. évi működéséről.

Tisztelt bizottság!

Örömmel jelenthetem, hogy bizottságunk azon nemes törekvését, hogy városunk iparos közönségének a téli idény alatt minden vasárnap délutánra egy-egy órai, hasznos tanulni valókkal összekapcsolt nemes szórakozást szerezzen, teljes mértékben siker koronázta.

Városunk értelmiségének az előadások megtartására felkért tagjai, készséggel vállalkoztak a nehéz munkára, az iparos polgárság pedig minden előadást áhitatszerű élvezettel hallgatott meg, mindig tömeges nagyszámmal.

Hogy a megjelentek száma nem lehetett minden alkalommal egyforma nagy, annak oka egyszerűen az előadási napokhoz közel eső vásárok voltak, melyekre az iparosságnak készülni és elutazni kellett.

Mint hogy az előadások befejezte után minden előadást bő kivonatban szerencsém volt a „Székelly-Udvarhely“ c. hetenkint 2-szer megjelenő helyi lapban ismertetni, s amely közül megőrkítés végett a „Székelly-Udvarhely“ c. lap megfelelő számaikat jelentésemhez mellékelem is, ez alkalommal nem bocsátkozom az egyes előadások részletesebb ismertetésébe, az elért sikerek méltatásába, mert abban a jó reménységben vagyok, hogy ha a jó Isten mindnyájunkat éltet és ezen nemes célu ügyünket továbbra is sikerre vezet, egy bizonyos számú év elteltével ezen előadások tartalmából, ha egy kissé költségvetésünket bár erre a célra emeltetni tudjuk, összefoglaló könyvet adhatunk iparos polgártársaink kezébe állandó és univiersális ismeretek kuforrására gyanánt, épen azért felemlítem ez alkalommal csupán ezen 1903—1904. évi ciklusról összeállított statisztikát a következők szerint.

Előadás tartatott 12 és pedig:

1. Dr. S o l y m o s s y Lajos m. kir. áll. főreáliskolai igazgató 1903. december hó 6-án: „Viz mint vegytani és fizikai test“ c. tételéről 180 iparos jelenlétében.

2. M á t h é f f y Domokos pénzügyi titkár dec. 13-án: „A magyar uralom (hegemonia) jogosultsága hazánkban“ c. tételről 210 jelenlevő előtt.

3. D ó z s a Jakab áll. főreálisk. tanár dec. 20-án 160 jelenlevő előtt: „Korunk vívmányai az ipar és kereskedelem terén“.

4. S z e m l é r Ferenc róm. kath. főgimn. tanár 1904. január hó 3-án 160 jelenlevő előtt: „A költők hatása a nemzeti és egyéni érzés felkeltésére“.

5. S z a b ó Árpád ev. ref. kollegiumi tanár január 10-én 170 hallgató előtt: „A boldogság útja“.

6. B u r g e r Arthur róm. kath. főgimn. tanár január 17-én 185 hallgató: „A hírlapokról, röpiratok és folyóiratokról“.

7. N a g y Elemér ev. ref. kollegiumi tanár január 24-én 190 hallgató előtt: „Arany János humoros költeményei“.

8. D r K o v á c s y Albert ügyvéd január 31-én 180 hallgató előtt: „A nemzetközi kereskedelemről“.

9. S z a k á t s Zoltán polgármester február 7-én 270 hallgató előtt: „A városokról“.

10. D r K o v á c s Géza fog- és gyakorló orvos február 14-én 140 hallgató előtt: „Az alkohorról“.

11. P e t r á n y i Miklós kö- és agyagipari rajztanár február 21-én 200 hallgató előtt: „A vonalak nyelve“.

12. S z. S z a k á c s Péter marosvásárhelyi iparkamarai titkár február hó 28-án 350 hallgató előtt: „Az ipartestületek“ című tételről.

Szavalaikkal változatossá és még élvezetesebbé tették az előadásokat: C s i k y Albert, Dr. Jókai Mórnak Petőfi halálának 50 éves évfordulójára írt Apotheozissával

2. B á l i n t János „A bujdosó honvéd“ ismeretlen szerzőtől.

3. W a l l i n g e r István: „Talpra magyar“ Radó Antaltól.

4. S z a b ó Gyula: „A pénz“ (szatyra) Komocsy Józseftől.

5. M o n o k y Árpád: „Hazánkhoz“ Garay Jánostól.

6. Klein Zsigmond: »Jókai és Petőfi« Ab-
rányai Emiltől.

7. Lőrincz László: »Munkácsi rab«
Jókai Mórtól.

8. Csörgő István: »Kékkő«, ismeretlen
szerzőtől c. költemények elszavalásával.

Igen szép énekszámokkal gyönyörködtették
a hallgatóságot a székelyudvarhelyi székely dalegy-
let, szintén szép duettet énekelték: Pap Sándor
és Kis Lajos, továbbá Koronkai Ferenc és Szántó
Ferenc, a közönség pedig minden előadást a
Hymnus lelkes éneklésével nyitott meg és a
Szózáttal zárta be.

Minden alkalommal a szereplők fáradozá-
sukért a bizottság, valamint a hallgatóság nevé-
ben meleg köszönetet és elismerését Solymossy
Endre biz. elnök fejezte ki.

Nem mulaszthatom el, hogy ide ne iktassam a
»Székely-Udvarhely« nagyrabecsült szerkesztőjének
Betegh Pál urnak szives jóindulatu támogatását,
mellyel a liceumi előadások ügyét állandóan fel-
karolta és lapjában ezen előadásokról irt tudósítá-
soknak mindig készséggel adott helyet.

Bizottságunk az előadások költségeinek fe-
dezésére az Országos bizottságtól 300 K segélyt
kapott, melyet mind fel is használt a pénztárnok
ur számadása szerint.

Megtette bizottságunk elszámolását az 1902—
903. évi ciklusra engedélyezett 300 K-ról, mely
számadást az orsz. biz. minden megjegyzés nél-
kül el is fogadott.

Ezen nevezetesebb jelenségek azok, me-
lyekre bizottságunk figyelme ez utóbbi ciklus
alatt kiterjedett.

Ismerve a mult három évi ciklus szép si-
kerét, teljes reménységgel nézünk a jövő elé, s
látva az országos bizottság jóakarátát, reményünk
lehet, hogy jövőben még nagyobb anyagi segít-
ségben részesülünk, ezen előadások mentől sike-
resebbé és eredményesebbé tétele céljából s az
által iparosaink oktatásügye szépen fejlődve fok-
ról-fokra, felvirágozik. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Kérem ezen jelentésemnek szives tudomásul
vételét.

Székelyudvarhely, 1904 április 17.

Gyerkos Mihály,

biz. jegyző.

Egyházi élet.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A
közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki
a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom
költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjá-
rósága a következő kegyes adományokat vette
és hálás köszönettel nyugtázza: Az udvarhely-
megyei takarékpénztár adománya 200 K, Kovács
Imréné gy.-ivén Kissolymosról adakoztak: Kovács
Imréné 5 K, Göncz Jólán, Sándor Albert 2—2
K, Derzsi Gáborné, Simén János, Tamási József,
Köncz Bénédiám, Buzogány Dániel, Nagy Dénes,
Kovács Mózes, Nagy Gyula, Török József, Mátéfi
Sándor 1—1 K, Péterfi Mózes, Dankuly Mózesné
60—60 f, Tamási István 50 f, Barabás József,
Sipos Mózes, András Sámuel, Nagy Károlyné,
Buzogány Péterné, Tamási József, Simó Bénédiám
40—40 f, Gálfi Mózesné 80 f, ifj. Nagy János
30 f, Izsák Gergely 24 f, Buzogány Samu, Kedei
Génes, Barabás Mózes, Simó András, Nagy János,
Péterfi Mózes, Simó Dénes L., Izsák János, Tamási
György, Benkő Lőrinc, Horváth Sándor, Deák
Mózes, Buzogány Dénes, Buzogány János, Mátéfi
András, Simó József, Egyedfi Gergely, Simó Ist-
vanné, Kedei Ilka, Izsák Péter, id. Izsák János,
Havadi János, Benkő József, Berei Mózes, Mátéfi
Domokos, Buzogány Bénédiám, Kereső Pál 20—20
f, Simó Károly 16 f, id. Mátéfi Domokos, Imre
Györgyné, Simó Mihály 10—10 f. Együtt 30 K
70 f. Az I—XXXVII. közlemény összege 6032 K
69 f. E közlemény összege 230 K 70 f. Összesen:
6263 K 39 f.

Különbélék.

— **Kinevezések.** A földmívelésügyi m. kir.
miniszter Ernst Antal nagyváradi lakost a ke-
reszturi járásba m. kir. járási állatorvosnak ne-
vezte ki. — A kereskedelemügyi m. kir. miniszter
Schupiter Győző helybeli kir. posta- és távirdagyakornokot m. kir. posta- és távirdatisz-
nek nevezte ki városunkba.

— **Eljegyzés.** Szalló Imre zetelaki róm.
kath. elemi iskolai tanító eljegyezte Sebestyén
Annuskát, Sebestyén János földbirtokos
leányát Zetelakán.

— **Uj gazdakör** van alakulóban Nagyalamb-
falván az ottani tanítók buzgókodása és Dorner
Béla, a székely kirendeltség vármegyei megbizott-
jának közbenjárása folytán. Eddig 80 tag jelent-
kezett.

— **Schossberger Jakab** százados pár évvel
ezelőtt városunk előkelő társadalmának igen ked-
velt egyénisége, aki csak nemrég őrnagyi rang-
gal nyugdíjba vonult, meghalt Simontornyán. Vá-
rosunkban a derék katona és kiváló jó barát el-
hunytá mély részvétet keltett.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Szakáts Zol-
tán polgármester városunk képviselőtestületét ma
(csütörtökön) d. u. 3 órára rendkívüli közgyűlésre
hivta össze a mult számunkban említett dögtér
áthelyezése és egyéb ügyek tárgyalása céljából.
A kibocsátott tárgysorozat 10 pontból áll. Helyet
foglal benne az alispánnak az elemi iskolai ta-
nítók drágasági pótléka ügyében kiadott rendelete,
s ezen kívül a tanács előterjesztéseket tesz: az
uj városháza, a közkórházzal szemben fekvő te-
rület felosztása, a városi dögtér elhelyezése s egy
állati hulla-égető kemence építése és az 1905. évi
közmunka összeírás ügyében. Javasolja az esküd-
tek 1905. évi névjegyzékének összeállítására két
tag kiküldését s betérjeszti a folyó évben haszon-
bérbe adott ingatlanokra vonatkozó árverési jegy-
zőkönyveket. Tárgyalás alá kerülnek még: Eger,
Zalaegerszeg városok és a Magyar Városok Or-
szágos Szövetségét előkészítő bizottságnak át-
iratai; Bene község orsz. vásár tartási kérelme
és Homoródoklánd április havi állatvásárának más
időre való áttételét tárgyzó kérelme.

— **Halálozások.** Özv. tamásfalvi Thury
Gergelyné született kadicfalvi Török Teréz
holttestét kísérelte örök nyugalomra vasárnap dél-
után rokonsága és igen előkelő közönség váro-
sunkból Kadicfalvára. Az érdemes urinő e hó
15-ikén életének 86-odik évében nevelt leá-
nyánál, gergyóremetei Gergely Jánosné szül.
barátosi Finta Linánál végezte be földi életét. Az
elhunytat még kadicfalvi Török Albert dr. nyug.
főispán és tamásfalvi Thury Ignác rokonok gyá-
szolják. — Székelyudvarhelyi Felmeri Albert
kir. tanítóképző int. rendes tanár, az ipari szak-
iskola tanára, a ref. egyház presbytere is elhunyt
életének 49-ik évében, e hó 17-én Kolozsvárt.
Temetése kedden d. u. volt ugyanott nagy rész-
vét mellett.

— **Vármegyénk legelőgazdasága** érdekében
ülésezt kedden délután Hollak Arikur fő-
ispán, elnök vezetése alatt vármegyei Gazda-
sági Egyesületnek választmánya. Az ülésen részt
vett Dorner Béla székely kirendeltségi meg-
bizott is. Főtárgyat pedig Biró János kir. al-
erdőfelügyelőnek egy igen érdekes, a legelőjavi-
tás összes módozatait felölöl tervezete képezte.
Ennek alapján kimondotta a választmány, hogy
az egész vármegye területén — mindenütt a
helyi visznyoknak megfelelő — legeltetési sza-
bályok alkotását tartja szükségesnek s csakis
azon közbirtokosságok részesülhetnek a székely
akeió keretében anyagi támogatásban, a melyek
a szabályzatot megalkotják és jóváhagyásra be-
terjesztik. Az első szabályzat anyagát összegyűj-
tendő: Biró János, Dorner Béla és Hlatky Miklós
kiküldettek, hogy Székelyudvarhely város terüle-
tén szerezzék be a javításra szoruló legelőkn
teendő munkálatok adatait, hogy az első legel-
tési szabályzatot maga a város közbirtokossága
alkothassa meg s ez mintául szolgáljon a várm-
egyei közbirtokosságoknak. Végül az O. M. G. E-
nek az állattenyésztési irányra vonatkozó meg-
keresését tárgyalta a választmány, egyhangulag
kimondván, hogy az eddigi irány teljes föntartá-
sát ohajtja az eredeti fajtisztaság megóvás érde-
kében, mert ez nemcsak megyei, hanem ország-
os érdek is. Nem zárkozik el az egyesek nyu-
gati marhatarthatási jogosultságától sem, de
az csakis úgy engedtessek meg, hogy saját
maguk tartásának hozzá tenyészállatot s azt a
köztenyésztésbe belevegyíteni ne lehessen. Ilyen
értelemben fognak válaszolni az O. M. G. E.-nek.

— **„A sepsiszentgyörgy—földvári vasut“**
cimmal Dr László Ferenc, a sepsiszentgyörgyi
Székely-Társaság kiadásában megjelent füzetkében,
egy elmefuttatást adott közre. Ezzel a füzetkével
foglalkozik lapunk első cikke is. — Még pedig
általános székelyföldi gazdasági és magyar nem-
zeti szempontból mondja el figyelemre érdemes
nézeteit egyik igen tekintélyes, széles körű tapaszt-
alatokkal bíró munkatársunk. . . Részünkről
szivesen csatlakozunk a füzetke alapigazságaihoz,
hogy: „A kolozsvár—predeáli fővonal a székely
városok egyikét sem érinti s csaknem egész vo-
nalán nemzetiségi vidéken halad keresztül. A

mellette és közelében fekvő városok ipari és ke-
reskedelmi központokká váltak, a székely városok
ipara és kereskedelme pedig majdnem egézen
megsemmisült. A Székelyföld többé nem össze-
kapcsoló, közvetítő nyugat és kelet köz, mint
volt annak előtte, hanem csak másodrangú terri-
torium, melynek mindenben az ujon alakult és
alakított központokhoz kellett alkalmazkodnia.“
Ezt aláírjuk. De hogy a sepsiszentgyörgy—földvári
vonal kiépítése ezeket legkevésbé is pótolná,
arról szó sem lehet. Egyedüli és valódi székely
vasutról tehát csakis az általunk részletesen is-
mertetett Borszékely-féle tervezet végrehajtása után
beszélhetünk, a mely az összes székely érdekeket
felölleli és érvényesíti. Másfelől pedig a meglévő
vonalaknak sem lenne hátrányára, sőt azok be-
kebelezésével haladna viláfgalimi útjára. Így
„a rosz fővonal“hoz való idomítások megszün-
nének s új életre kelne az egész Székelyföld;
új életre, a mely hasonló volna egy második
honalapításhoz. Erre törekedjünk, ezért küzdjön
minden székely, aki hont akar lelteni hazájában! . .

— **Udvarhelyvármegye** 1903. évi közigazga-
tási állapotáról terjedelmes jelentésben számol be
Dr Domokos Andor alispán és Barabás
András árvaszéki elnök. A hatvannyolc ivnagy-
ságu oldalra menő jelentés hét rovatban huszon-
két alcim alatt összefoglalja a közigazgatás ügy-
körébe tartozó jelentékenyebb mozzanatokat s
azokkal behatóan foglalkozik. A figyelemre méltó
jelentést tegnap küldötte szét az alispán s arról
még megemlékezünk.

— **Gööz József** tegnap Kereszturon megtar-
totta nagyérdemű előadását a tanítóképző torna-
termében. Városunkból Sziklay P. Gyula kir.
tanfelügyelő vett részt.

— **A vasutasok** az ország összes vonalain
sztrájkba léptek s tegnap reggel óta vonat nem
indult városunkból. A tegnap délutáni postát deli-
zsáncon szállították el Segesvár felé s egyéb
kézbesíteni valója nem akadt, mint az alispáni
jelentés szétosztása.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek
látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg
lehet, amelyet igen korlátolt számú és nem érde-
kelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvar-
hely“ apró és rendes hirdetései — melyeket he-
tenként kétszer: csütörtökön és vasárnap nemcsak
Udvarhelyvármegye székhelyén s minden vala-
mire való és számottevő községében, hanem az
ország legtávolabbi részében is sok ezren olvas-
nak — a legolcsóbbak és feltétlenül eredményt
biztosítók.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy
az illető postahivataloknál az előfizetés meg-
újítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni
sziveskedjenek,
ne hogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen

Törvénykezés.

Esküdtszéki tárgyalás. Az e hó 18-án és
19-én megtartott esküdtszéki főtárgyalásokon Dr
Bodolla Gábor tvszki elnök, László Domokos és
Domény Ferenc tvszki bírák, Halász Imre és
Gergely Ferenc jegyzők, Szabó István kir. al-
ügyész, Dr Valentsik Ferenc és Dr Török Pál
védők vettek részt. Előbbi napon az esküdtek fő-
nöke Máthé Pál, utóbbin pedig Borbély Sámuel
volt. Esküdtek: Kovács Domokos, Benedek Jó-
zsef, Csoma József, Istvánfi Domokos, Bokor
Ferenc, Orbán József, Dakó József, Lőrinczi
Domokos, Pálhegyi Sándor, Pálffy György és
Tóth Péter, pótesküdték: Vári Áron és Gotthárd
János. Második napi esküdtek: Vári Áron, Bokor
Ferenc, Lőrinczi Domokos, Sebestyén M. István,
ifj. Sándor János, Pálhegyi Sándor, Pap Já-
nos, Gotthárd János, Toró János, Gabos Jó-
zsef (felső) és Pálffy György; pótesküdték:
Ilyés Orbán József és Tóth Péter. Első nap szán-
dékos emberöléssel vádolt id. Gergely Pál orsz-
hegyi lakos bűnyüében volt a tárgyalás, melynek
befejeztével az esküdtszék verdiktje alapján a bí-
rorság fölmentő ítéletet hozott s a vizsgálati fog-
ságnban volt Gergelyt szabad lábra helyezte a
btk 326 §. 3. p értelmében. Az ügyész semmi-
ségi panaszt jelentett be. Kedden ifj. Rostás Máté
bordosi lakos állott az esküdtszék elé szintén
szándékos emberölés bűnyüé miatt. Az esküdt-
szék halált okozott sulyos testisértés büntetésben
mondotta ki bűnösnek s ennek alapján a tör-
vényszék 5 évi fegyházra ítélte.

Irodalom.

Kakas Márton. Vidám képek ötletes apróságok tarkítják a Kakas Márton legújabb számát is. A címképet Linek Lajos rajzolta az ő megszokott humorával és művészetével, míg az utolsó oldalra Jeney Jenő festett egy igen mulatságos társadalmi képet. Éder Gyula politikai rajza tele van keserű szatírával és igazsággal. Az apróbb képek, valamint az írott apróságok is egyaránt elmések és mulatságosak. A Kakas Márton előfizetési ára negyedévre három korona, egyes száma harminc fillér; kapható minden újságelárusítónál.

Szerkesztői üzenetek.

Siculus, B-d. A legközelebbi (1900) népszámlálás szerint az ország lakosainak száma 19 millió 255 000 volt s ezek között magyar 8-7 millió (43%), magyarul tudott beszélni 10-2 millió (az összes lakosságnak 52-8 százaléka), oláh 2-8 m. (14-50 százalék), német 2-1 m. (11 százalék), tót 2 m. (10-5 százalék), horvát 1-7 m. (8-7 százalék), szerb 1-05 m. (5-5 százalék), rutén 0-42 m. (2-2 százalék). A magyarok leg-sűrűbben laknak a Nagy- és Kis-Alföldön, valamint Udvarhely-, Háromszék- és Csíkvármegyék területén. Vallásra nézve román. kath. 9-9 millió (51-5 százalék) gör. kath. 1-8 m. (9-6 százalék), gör. kel. 2-8 m. (14-6 százalék), ágostai ev. 1-3 m. (6-7 százalék), ev. ref. 2-4 m. (12-7 százalék), unitár. 0-07 m. (0-4 százalék) és zsidó 0-85 m. (4-4 százalék). Az ország lakónak legnagyobb része mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozik, alig 6 százaléka iparos és 1 százaléka kereskedő.

Nyilt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetlen. —
Igen alkalmas utazásoknál.
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonyítvány aelt Bécsben,
1887. jul. 3-án.

Kalodont

— nélkülözhetlen
fogtisztító-szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hárrhatók el ez által Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „KALODONT”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

HÁZVEZETŐNEK ajánljuk egy negyven éves nő papi vagy más úri házhoz. Ily minőségben már teljes gyakorlattal bír. Cím-e lap kiadóhivatalában.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

963-904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. dr. Kovács Mórné gyám által képviselt Kovács László, Ilona, Margit, Ilona, Perzsi és Emma kiskorú végrehajthatóknak, Benedek Ferenc végrehajtást szenvedő elleni 64 K. 40 f. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos Benedek Mózesné, Sebestyén Rózsalia, Benedek Áron, kiskorú Benedek Róza és Margitnak a lengyelfalvi I. R. 75 sz. tkjvben foglalt ingatlanaira a C. 1. alatt özv. Benedek Mózesné javára bekebelezett élethossziglani hasznélvezeti jog fenn-tartásával és pedig a 159, 160 hr. sz. ingatlanra 328 K, a 336 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 481 hr. sz. ingatlanra 25 K, az 551 hr. sz. ingatlanra 4 K, az 552, 553 hr. sz. ingatlanra 4 K, az 572 hr. sz. ingatlanra 1 K, a 664 hr. sz. ingatlanra 6 K, a 842, 843 hr. sz. ingatlanra 7 K, a 860 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 864 hr. sz. ingatlanra 4 K, 911, 912 hr. sz. ingatlanra 2 K, 1557, 1557a, 1558—1562 hr. sz. ingatlanra 7 K, 1702/3, 1703/1. hr. sz. ingatlanra 6 K, 2280 hr. sz. ingatlanra 4 K, 2286/2 hr. sz. ingatlanra 9 K, 2311, 2312 hr. sz. ingatlanra 54 K, 2492 hr. sz. ingatlanra 6 K, 2590, 2591/1 hr. sz. ingatlanra 7 K, 2696 hr. sz. ingatlanra 1 K, 3354, 3355 hr. sz. ingatlanra 6 K, 3545, 3546 hr. sz. ingatlanra 8 K, 3907 hr. sz.

ingatlanra 2 K, 3927 hr. sz. ingatlanra 3 K, 3978 hr. sz. ingatlanra 4 K, 4174 hr. sz. ingatlanra 5 K, 4649, 4652/2, 4653/1 hr. sz. ingatlanra 12 K, 5116 hr. sz. ingatlanra 4 K végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos kiskorú Benedek Kálmán, Áron és Verának A I. R. 77 sz. tkjvben a 163 hr. sz. ing. 23 K. 170/a hr. sz. ing. 20 K, 337/2, 338 hr. sz. ing. 4 K, 922/a hr. sz. ingatlanra 1 K, 938/2 hr. sz. ingatlanra 2 K, 1476 hr. sz. ingatlanra 8 K, 2286/5, 2287 hr. sz. ingatlanra 24 K, 2626 hr. sz. ingatlanra 3 K, 2677 hr. sz. ingatlanra 4 K, 2695 hr. sz. ingatlanra 2 K, 3151 hr. sz. ingatlanra 4 K, 3294/1, hr. sz. ingatlanra 3 K, 3333/1 hr. sz. ingatlanra 2 K, 3338/1, hr. sz. ingatlanra 3 K, 3437 hr. sz. ingatlanra 9 K, 3457 hr. sz. ingatlanra 13 K, 3836/2 hr. sz. ingatlanra 13 K, 3859, 3860 hr. sz. ingatlanra 10 K, 3871, 3872/1 hr. sz. ingatlanra 38 K, 3976 hr. sz. ingatlanra 7 K, 4001 hr. sz. ingatlanra 11 K, 4643/2, 4644, 4646 hr. sz. ingatlanra 17 K, 4896 hr. sz. ingatlanra 10 K, 5113 hr. sz. ingatlanra 6 K, végrh. szenvedőnek és a társtulajdonos ifj. Biró Mihályné Simó Zsuzsanna, Benedek Áron, Kálmán és Vera kiskorúaknak az I. R. 100 sz. tkjvben foglalt ingatlanaira az A alatt Simó Rózi született Sebestyén hasonélvezeti jogának fenn-tartásával és pedig a 217 hr. sz. ingatlanra 320 k, 305, 306 hr. sz. ingatlanra 6 K, 308/2, 309/1 hr. sz. ingatlanra 11 k, 421, 422 hr. sz. ingatlanra 6 k, 463 hr. sz. ingatlanra 3 k, 564 hr. sz. ingatlanra 3 k, 590 hr. sz. ingatlanra 4 k, 595 hr. sz. ingatlanra 5 k, 642—645 hr. sz. ingatlanra 6 k, 705 hr. sz. ingatlanra 2 k, 720 hr. sz. ingatlanra 2 k, 927 hr. sz. ingatlanra 5 k, 954 hr. sz. ingatlanra 6 k, 1117/a hr. sz. ingatlanra 3 k, 1137 hr. sz. ingatlanra 11 k, 1147, 1148 hr. sz. ingatlanra 4 k, 1165 hr. sz. ingatlanra 2 k, 1186 hr. sz. ingatlanra 8 k, 1256 hr. sz. ingatlanra 4 k, 1288 hr. sz. ingatlanra 2 k, 1299 hr. sz. ingatlanra 1 k, 1313 hr. sz. ingatlanra 3 k, 1530, 1531 hr. sz. ingatlanra 2 k, 1787 helyrajzi számú ingatlanra 4 k, 1806 helyrajzi számú ingatlanra 3 k, 1845 helyrajzi sz. ingatlanra 4 k, 2014, 2015 hr. sz. ingatlanra 2 k, 2066 hr. sz. ingatlanra 2 k, 2276 hr. sz. ingatlanra 4 k, 2833, 2834 hr. sz. ingatlanra 1 k, 2862/1 hr. sz. ingatlanra 2 k, 2907/2 hr. sz. ingatlanra 1 k, 3128/1 hr. sz. ingatlanra 2 k, 3154/1 hr. sz. ingatlanra 1 k, 3236 hr. sz. ingatlanra 1 k, 3753 hr. sz. ingatlanra 3 k, 3771 hr. sz. ingatlanra 2 k, 3819 hr. sz. ingatlanra 3 k, 3865 hr. sz. ingatlanra 5 k, 3948 hr. sz. ingatlanra 6 k, 3987 hr. sz. ingatlanra 6 k, 4091 hr. sz. ingatlanra 12 k, 4271, 4272 hr. sz. ingatlanra 6 k, 4310, 4311, 2312 hr. sz. ingatlanra 6 k, 4542 hr. sz. ingatlanra 10 k, 4557 hr. sz. ingatlanra 9 k, 4587/2 hr. sz. ingatlanra 7 k, 4708 hr. sz. ingatlanra 7 k, 4783, 4784 hr. sz. ingatlanra 8 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi május hó 13-ik napján d. e. 9 órakor Lengyelfalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becs-árának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes érték-papírban a kikiáltott kezehez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1904. február 22.

MIHÁLY, kir. tszéki egyes bíró.

127—1904. vgti szám.

Árverési hirdetmény.

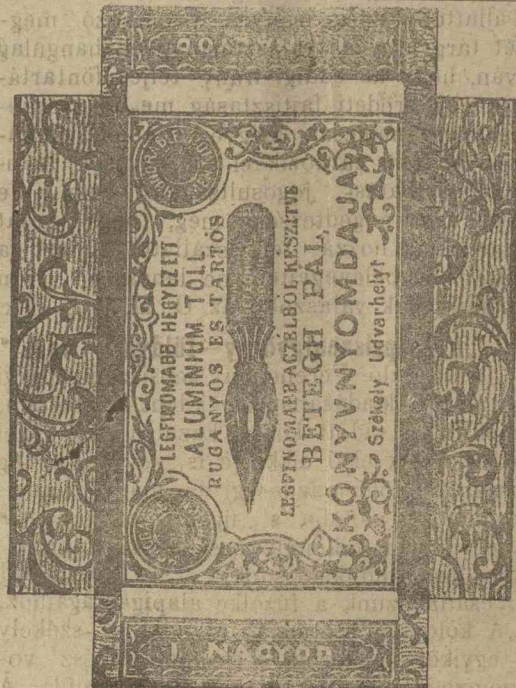
Alótított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíróságnak 1901. évi Sp. VII. 447 sz. végzése következtében Dr. Kovács Albert ügyvéd által képviselt Steinbuch Armin javára, Zappé Béla oklándi lakos ellen 189 korona 63 fillér s járuléka erejéig 1901. évi május hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 680 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 cimbalom, 1 kerékpár, házi butorok és ágynemű nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1904. évi V. 70/2. sz. végzése folytán 189 K 63 fillér tőkekövetelés, ennek 1900. év június hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen 5 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Oklándon alperesnél 1904. évi április hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és feljelfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánd, 1904. évi április hó 5.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bír. végrehajtó.



A sertés Magyarországon!
című — hasznos tanácsadó — könyv:
Betegh Pál
könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében kapható!

Írta:
Enesei Dorner Béla.

Ára:
5 korona.

Kérjen csak Selle és Káry-féle

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscarra, chevreaux és lakkeipőhöz Bécs, XII/I.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvői kártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnének * ****

Betegh Pál
könyvnyomdájában
Sz.-Udvarhely,
Kossuth-utca 15. sz.

Kedvezmény olvasóközönségünknek!

Budapesti Bazar

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székelyudvarhely, Kossuth utca 15. szám alatt rendelik meg, azoknak jóval mérsékeltébb ár mellett kedvezményképen **1 korona 30 fillérért** küldetjük. — A „Budapesti Bazar” bármely hónap elsőjéttől megrendelhető. — A Budapesti Bazar minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásiv, diszes borítékiv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazar a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kerereső ur nőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez **olcsó magyar divatlapra.**

A Budapesti Bazar megjelen havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtáju) tentát, tust, pecsétviaszot és aquarell festéket.

Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület.

69-1904. A. F. G. E. szám.

Hirdetmény.

Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület“ Nagyenyeden 1904. május 4-én
dijazással egybekötött

tenyészállat-kiállítást

rendez.

A tenyészállat-kiállítás feltételei:

1. Pénzbeli jutalomra csakis kisbirtokosok tarthatnak igényt (50-100 holdas kisbirtokosok.)

2. Államdíjak, ha megfelelő állatok a kitűzött díjra nem lennének, ki nem osztatnak.

3. Azon apaállatokkal, melyek I. államdíjjal lettek jutalmazva — eladás esetén — az állam megkínálendő.

4. Díjakat csak alsófehérvármegyei tenyésztő nyerhet.

5. Idegen vármegyei birtokosok tenyészállatai elismerő oklevéllel tüntethetők ki.

6. A díjak és oklevelek odaitélése felett a bíráló-bizottság határoz. A bíráló-bizottság gróf Teleki Árvéd, gr. Bethlen Sándor, Szász József és Tóth Miklós vármegyei nagybirtokosok elnökei alatt 20 tagból áll.

7. A bíráló-bizottságnak hivatalból szavazati joggal bíró tagjai: az állami ker. állattenyésztési felügyelő, az állami törvényhatósági központi és járási állami állatorvosok, továbbá az egyesületi titkár.

8. A bíráló-bizottság a tagdíjakat nem oszthatja meg.

9. Egy kiállító — egy osztályban — csak egy díjat nyerhet.

10. Egyesületi és magándíjak relativ jóságú állatoknak kiadatnak.

11. A díjak odaitélésénél a magyar erdélyi fajtánál, továbbá a havasi és pinzgauai fajtáknál különös figyelembe veendő az, hogy lehetőleg a vármegyei szarvasmarha-, sertés- és juh-tenyésztésről szóló szabályrendelet értelmében (2. §.) a köztenyésztésre használt egyes fajták utáni egyedek (ivadékok) azon tenyészkörből származzanak, ahol azok tenyészköre indokolt.

12. A kiállítás kezdete 1904. május 4-én d. e. 9 órakor. Helyszín: Nagyenyed város vásártere.

13. A díjak 1904. május hó 4-én délután 5 órakor a helyszínén, kedvezőtlen idő esetében a városház nagytermében fognak kiosztatni.

14. Szilaj bikák felhajtása nem engedélyeztetik; általában a tulajdonosok felkérhetnek, hogy a kiállítárra felhajtott állatok körül kellő számú és ügyes cselédeket alkalmazzanak.

15. A kiállításra felhajtott állatok elhelyezéséről és mérsékelt takarmány beszerzéséről a gazdasági egyesület titkársága gondoskodni fog.

16. A bíráló-bizottságnak jogában áll az elnökség kiváratára a helyszínén magát kellő számú bíráló-bizottsági tagokkal kiegészíteni.

17. A kimutatásban kitüntetett államdíjak csak akkor adhatók ki, ha azokat a kiállítás napjáig a Földművelésügyi kormány rendelkezésére bocsátja az egyesületnek.

18. A kiállításra felhajtott állatok után tér-díj nem szedetik.

19. 1904. május 1-ig be nem jelentett állatok csak azon esetben helyeztetnek el a kiállítás területén, ha még ott erre alkalmas hely üresedésben van.

20. A kiállításra bejelentett és a kiállítás napján eladott tenyészállatok eladási árának 2%-je az eladó tulajdonos által a gazdasági egyesület alaptökejének javára az egyület pénztárába, a kiállítás helyszínén befizetendő.

A díjak a következőleg állapítatnak meg:

	korona				korona			
	Állami	Egyleti	Magán		Áthozat	260	200	
I. Magyar erdélyi fajtánál:								
a) községi bikák díja, gondozás, jöltartás, ápolás, jámborság tekintetében	I. 60	—	—)				
	II. 30	—	—					
	III. 10	—	—					
b) községi bikák gondozóinak cseléd-díjazásaira	I. 30	10	—					
	II. 20	10	—					
	III. 10	—	—					
c) kisbirtokosok által nevelt 1-3 éves bikák díja	I. 40	—	—					
	II. 20	—	—					
	I. 10	10	—					
	II. 10	10	—					
	III. 10	—	—					
d) kisbirtokosok 4-8 éves borjas teheneinek díja	I. 40	—	—					
	II. 30	—	—					
	III. 30	—	—					
	IV. 20	—	—					
	V. 20	—	—					
e) kisbirtokosok 1-3 éves üszőinek díja	I. 20	—	—					
	II. 10	—	—					
	III. 10	—	—					
f) „E. G. E.“ által kitűzött 200 K díj, 6 drb jól alakult tehén á 20 K, 4 darab jól alakult 1-3 éves üsző á 20 K	—	—	200					
Atvitel	260	260	200					
II. Havasi és pinzgauai fajtánál.								
a) kisbirtokosok 1-3 éves bikáinak díja	I. 30	—	—)				
	II. 20	—	—					
	I. 10	10	—					
	II. 10	10	—					
b) kisbirtokosok 4-8 éves teheneinek díja	I. 20	—	—					
	II. 15	—	—					
	I. 10	10	—					
	II. 10	10	—					
c) kisbirtokosok 1-3 éves üszőinek díja	I. 25	—	—					
	II. 20	—	—					
	I. 10	10	—					
	II. 10	10	—					
III. Sertések:								
a) kisbirtokosok vagy községek kanjainak díja	I. 20	—	—)			
	II. 10	—	—					
	III. 10	—	—					
	IV. 10	—	—					
IV. Juhok:								
a) kisbirtokosok kosainak díja	I. 10	—	—)				
	II. 10	—	—					
	III. 10	—	—					
	IV. 10	—	—					
b) tenyészjuhainak díja	—	—	—					
Összesen	400	400	200					
Főösszeg				1000.				

Kitűzve 46 különböző díj 1000 korona értékben!

Végül minden érdeklődő értesítettik, hogy a tenyészállatkiállítás berendezésére dr. Varró László, Nagyenyed r. t. város polgármesterének elnöke alatt egy 16 tagból álló rendező bizottság kéretett fel.

Tenyésztők és kiállítók tenyészállataik bejelentése végett Zalányi Géza gazd. egyleti h.-titkárhoz (Nagyenyed); a szállítási kedvezményes igazolványokért pedig Meisner Ernő m. kir. állattenyésztési felügyelő urhoz (Segesvár) forduljanak.

Alsófehérvármegye gazdasági egyesületének 1904. március 8-án Nagyenyeden tartott közgyűléséből.

Zeykfalvi Zeyk Dániel s. k.,
főispán, gazd. egyl. elnök.

Zalányi Géza s. k.,
gazd. egyl. h.-titkár.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!
Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és díszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deak-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

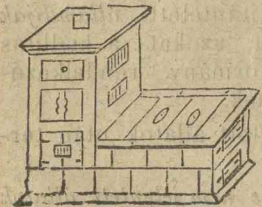
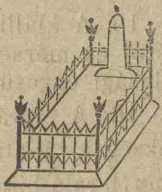
Mindig friss szállítmány.

Kelemen Lajos



épület-és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz. (Ezelőtt Szombatfalva-utca.)

Személyes vezetése alatt, kitűnően berendezett saját műhelyében elkészít bármiféle lakatos munkákat a legolcsóbb árak mellett. A legfontosabb kivitelű épületvasalásokat, vaskapu-, kerítés-, tornác-, erkély- és sirkerítésrácsokat, modern tüzelőket (sparhelt) és vízvezeték berendezéseket szolgáltatja. Cséplőgépek, szivattyúk,



kerékpárok bármiféle javítását elvállalja s az eszakkörbe vágó megrendeléseket úgy helyben, mint vidéken kellő szakavatottsággal és gyorsan teljesíti.

Kerékpárok mérsékelt árban és kölcsön is kaphatók! Költségvetésekkel ingyen szolgál!

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájgyógyászati műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg a legnagyobb gondal, angolnyelven és rafiás eljárással készített, kitűnő minőségű vagyoni szavatolt fajtisza I-ső rendű miniszteri szokványrendeletnek minden tekintetben megfelelő szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak! Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamizált, előhajtásos oltást messze felülmúlnak! **Chassellás, muskotály és más legkiválóbb esemege-fajokból összeválogatott I-ső rendű luga-gyűjtemény ára** (melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállalatik): 1. Kisösszeállítás (15 darab) 5 korona. 2. Nagy összeállítás (30 darab) 10 korona. a) Borfajok, amerikai riparia portális alanyon oltott gyökeres, fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra: ezer darab 200 korona, száz darab 22 korona, tíz darab 2 korona 50 fillér. b) Csemegefajok, árak tavaszi szállításra értendők: ezer darab 220-240 korona, száz darab 25-30 korona, tíz darab 3-5 korona.

Hazai szőlőfajok! (Filoxeramentes.) **Szőlőkirály!** (Delawáre): A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai direkttermő, melynek 25-60 százalékos cukor és szokatlanul nagy szesztartalma bora igen jó, hasonló a szamorodni másláshoz és a maderához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására, Gyengébb évbeli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delawáre francia szigetről 17 évvel ezelőtt közvelenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a borok királyának. A jövő szőlőszetkinése. Mindenütt megterem úgy a homokon, mint a kötött, agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. — Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós szívós zöldhajtása 1-2^o hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és házaink fala mellett s minden egyéb nem használható helyeken mint **szőlőlugas tenyésztessék.** 100 darabból álló luga-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona. — **Borkirály!** (Delawáre!) Mintabor két korona.

Riparia portális telepek! — **Nagymennyiségű riparia eladás!** Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok, palackokban ugymint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra választható ellenében bővebb felvilágosítást, vagy egy korona utánvétel mellett mintabort küld: Az **Érmelléki Szőlőszeti és Borászati Szakközlöny,** mint Országos hirdetési kalauz Székelyhid (Biharmegye).

Alkalmi vétel!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

női- és férfi divatruhája Székelyudvarhelyt, Bathány-tér 4-ik szám. Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Tájékoztató rövid kivonat az árjegyzékből:

(A tavaszi és nyári idényre igen hasznos tudni valók)

Tavaszi és nyári divatcikkek dus raktára.

Férfi- és női ruhák teljes elkészítése elsőrendű műtermekben!

Menyasszonyi kelengyék nagy választékban!

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!

Legnagyobb raktár férfi és fiu ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben!

Női ruha-kelmék méterenkint	0.25 - 2.50 frtig.
Jó mosó kartonok	0.14 - 0.30 frtig.
" " pikétek	0.20 - 0.38 frtig.
" " szatének	0.28 - 0.48 frtig.
Selyemfényű voilok	0.28 - 0.40 frtig.
Zefirek	0.18 - 0.40 frtig.
Oxfordok	0.24 - 0.36 frtig.
Lepedő vásznak 156-200 cm. szélességig	0.45 - 1.10 frtig.
Véges vásznak (23 méteres végenként)	3.50 - 12 frtig.
Férfi ruha-posztók mt.-kint	1.10 - 7.50 frtig.
Diszitett női kalapok	0.70 - 12 frtig.
Nap és esernyők, fekete és színes	1.00 - 8.50 frtig.
Női kész bluzok	0.80 - 5.50 frtig.

Dus raktár női és férfi fehérneműkből, férfi és fiu kalapokból. Butorkelmék, asztal és ágyterítők, függönyök, futó és garnitúra, valamint fali- és ágyelő-szőnyegek. Selyem, gyapju és mosókendők. Abroszok, szalvéták, portörülők és törülköző-kendők Zsebkendők. Szalagok. Cspikék, cspikeszövetek, cspikgallérok, zsinórdiszek, nyakkendők és haris-

Férfi és fiu ruhák legújabb divat szerinti elkészítetést — mérték után kitűnő szabásért teljes felelősséget vállalva — feltűnően olcsó árak mellett eszközölöm.

Tekintettel az árak emelkedésére a fenti olcsó árak csak a jelenlegi készlet kiárusításáig kötelezők.

nyák. Férfi és fiu kész ruhák, saját készítményű matracok. Selyem és cloth paplanok, takarók s több más mindennapi szükségletek.

Férfi, női és gyermekcipők áraiból:

Kis gyermekcipők 45 krtól 50 krig. Nagyobb fűzős 90 - 1.10 - 1.30 - 1.60 - 1.90 - 2.20 frtig. Férfi, bőr, cugos 2.60 - 3.20 - 4.20 - 6.50 forintig. Női, bőr, cugos 2.70 - 3.20 - 5. - forintig. Női bőr, fűzős 3. - 3.80 - 4.80 - 5.50 frtig. Női, bőr, gombos finom 4.80 - 5.50 forintig. Női, lakk, kivágott 1.90 - 2.20 - 2.60 frtig. Gyermek, lakk, kivágott 1.50 - 1.70 forintig. Női, chefro, féleipő 2.90 - 3.50 frtig. Női, chefro, gombos 3.30 - 3.80 frtig. Vászongcipő, fekete és barna (női) bőrrel körözve 95 krig. Ugyanez (férfi) 1 frt 10 krig.

Férfi divatosztály:

Egész rend sacco-öltöny 12 frttól feljebb, minőség szerint minden elképzelhető árakban. Egész rend Kaiser (salon) öltöny finom anyagból már 22 frttól feljebb; elegáns, finomabb kelméből 28 frttól, legfinomabb kelméből 34 forintig.

— mérték után kitűnő szabásért teljes felelősséget vállalva — feltűnően olcsó árak mellett eszközölöm.

Férfi és fiu készruhák áruhaza. Ezen ágon a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősorrakra fölhívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermekcipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban!

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék!

Uti bőröndök és kézi-táskák.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár Brassóban.

Székelyudvarhelyt kapható: Rösler és Gábor urak vaskereskedésében

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.